

Skogsägarföreningen Mellanskog lämnar här synpunkter på underlagsrapporter till nationellt skogsprogram.

Gärna medverkar vi i fortsatt dialog.

Vänliga hälsningar
Skogsägarföreningen Mellanskog

Föreningsstyrelsen

Karin Perers, ordförande

Nationellt skogsprogram

Skogsägarföreningen Mellanskog välkomnar initiativet till ett nationellt skogsprogram. Programmet kan bli ett väsentligt verktyg för att förverkliga målet om det biobaserade samhället – ett samhälle i samklang med naturen. Vi glädjer oss åt regeringens intentioner att ”Skogen – det gröna guldets – ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.”.

Skogen har en nyckelroll i omställningen till det biobaserade samhället. Skogen kan därmed bidra till utveckling av både arbetstillfällena och samhället som helhet.

Vi i Mellanskog föreslår att programmet blir en samlande och levande plattform, där riksdagsbeslut är grundläggande och där många olika aktörer med engagemang för skogen inbjuds att medverka i mångfacetterat genomförande. Uppdrag och aktiviteter kan och ska verkställas av många. Programmet blir på så vis ett handslag för skogen, där det offentliga Sverige, skogsägare, brett näringsliv och ideella aktörer kan komplettera och stärka varandra i arbetet. Det nationella skogsprogrammet behöver därför egna kontinuerligt verkande fora för nationell ledning och regional uppföljning utifrån olika bygders olika förutsättningar.

Fördjupande utredningar behövs inom några delområden, som senare får ledas till beslut.

De fyra arbetsgruppernas rapporter ska ses som ett steg i arbetet till nationellt program. Den gränsöverskridande dialogen i grupperna har ett värde i sig.

Slutligt program måste vara mer sammanhållet och ange tydliga åtgärder för att ställa om till det biobaserade samhället.

Vi i Mellanskog ställer oss bakom LRF Skogsägarnas yttrande.

Därtill lyfter vi särskilt fram följande perspektiv i fem imperativ:

- Biobaserat samhälle behöver aktivt skogsbruk!
- Respektera den grundlagsskyddade äganderätten!
- Skogen är en resurs för industriell utveckling!
- Skogarna är värdefulla på många sätt!
- Hela Sverige behöver ett kunskapskliv för skogen!

Biobaserat samhälle behöver aktivt skogsbruk!

För att mänskligheten ska överleva på jorden måste människors verksamhet i längden samspela med naturen. Vid FNs miljökonferenser har det stora flertalet av jordens länder stadfäst behovet av hållbar utveckling.

Skogarna bidrar tydligt och på många sätt till miljöanpassning. Växande skogar tar upp koldioxid och förbättrar klimatet. Aktivt skogsbruk tar tillvara träden som förnyelsebara resurser till såväl träbyggande som klimatsmarta material och bränslen som ersätter fossila produkter. Brukade skogar bjuder, i sina olika tillväxtskeden, skiftande uttryck med rika naturupplevelser för människor som vill vandra, springa, spela rollspel, plocka bär och svamp eller på andra sätt njuta av friluftsliv.

Det nationella skogsprogrammet måste tydliggöra att produktion av timmer, massaved och biobränsle är avgörande för omställningen till bioekonomi och den självklart bärande delen för mångbruk av skog.

Klassisk skogsproduktion är en nyckel till att nå miljömålet om hållbar utveckling.

När vi på allvar ska styra om till det biobaserade samhället, är det ansvarsfullt att öka skogsproduktionen, både genom satsningar på fortsatt tillväxt i skogen och genom ökade avverkningar

Respektera den grundlagsskyddade äganderätten!

Hälften av Sverige är skog och hälften av skogen ägs av familjer. 330 000 olika skogsägare – och därtill skog ägd av bl.a. stat, bolag och kyrka – ger i sig garantier för olika synsätt och olika brukningsmetoder.

Äganderätten måste respekteras och rymma även rätten att bruka sin mark. Äganderätten är i sig en stark drivkraft till gagn för hela samhället. Genom trädens långa omloppstid, är det naturligt för skogsägaren att tänka långsiktigt och att värna förutsättningarna för att skogen hållbart ska kunna brukas i sekel efter sekel. Ägande- och brukanderätten blir motiv för varsamhet och klokskap i hanteringen av skog och mark.

När hänsyn till unika arter eller särpräglad natur inskränker brukanderätten, måste markägaren alltid erhålla full kompensation, ekonomiskt eller genom ersättningsmark. Frivilliga lösningar med naturvårdsavtal bör sökas i första hand.

Regelverk för och tillämpning av EUs art-, habitat- och fågeldirektiv måste vara otvetydiga och förutsägbara. Att som nu i fall gällande lavskrikor och bombmurklor förbjuda skogsavverkning utan att ge markägarna någon kompensation, är helt oacceptabelt. Vår svenska artskyddsförordning behöver tydliggöra att skydd avser arten och inte livsbetingelser för varje individ av varje art.

Växande bioekonomi och därmed ett ökat värde för samhället av skogsproduktion, förutsätter att skogsägarna har motiv och möjlighet att planera långsiktigt och med ekonomisk lönsamhet fullfölja sina planer. Rättsosäkerhet kring brukandet av skog är direkt kontraproduktivt när det biobaserade samhället ska skapas.

Skapas inte rättssäkra regler och tillämpningar, undergrävs förutsättningarna för både skogsbruk och miljöhänsyn. Det är fullständigt bakvänt när skogsägare som tar god hänsyn, straffas med avverkningsförbud för att deras skogar har utvecklats i enlighet med målen för levande skogar. Med nuvarande osäkerhet snedvrids signalerna från politiken, vilket undergräver förtroendet för beslutsfattare och förutsättningarna för växande bioekonomi.

Skogen är en resurs för industriell utveckling!

Sverige har, inte minst genom skogliga råvaror, förutsättningar att stärka sin roll som internationellt ledande inom industriutveckling och miljöanpassning. Varje år växer våra svenska skogar till med betydligt större volymer än som avverkas.

Sverige som nation har stora skogar och goda förutsättningar för nyindustrialisering. På en planet, där skog i dag inte kan växa i alla regioner och alla världsdelar, har Sverige som skogsland ett internationellt ansvar att producera material som kan ge fler människor hälsosamma vardagsvillkor. Skogen som svensk exportnäring har på en och samma gång betydelse för svensk ekonomi och internationell solidaritet.

Mer forskning och innovationsarbete kan leda såväl biokemi som träbyggnad till internationella framgångar.

Redan vunna forskningsrön inom t.ex. nya material behöver föras vidare i innovationsarbete, där produkter utvecklas för marknadslansering. Trähusbyggandet har stora potentialer både mer allmänt och nischat för bl.a. jordbävningssäkra hus och nybyggnationer i skogfattiga länder och världsdelar.

Aktivt skogsbruk och förnyad skogsindustri kan därmed bidra både till fler arbetstillfällen och till utveckling av hela samhället.

Skogarna är värdefulla på många sätt!

Skogarna levererar både råvaror och resurser i form av upplevelser. Även skogens sociala värden är resultat av både och. Genom klassiskt skogsbruk kan människor få arbete och därmed förutsättningar att bo och leva i skogsbygder runt om i hela Sverige. Genom allemansrätten och skogens lockande möjligheter till friluftsliv, kan alla som vill ta tillvara skogarna för friskvård, gemenskap, äventyr och rofylld vila.

Vi som är skogsägare gläds åt att enskilda personer och familjer besöker våra skogar. Gärna samverkar många av oss med ideella föreningar kring organiserade aktiviteter, som gör att fler människor lära känna skogarnas natur- och kulturvärden och skogsbrukets miljönytta.

Vi ser inga motsättningar mellan skogens nytta genom virkesproduktion och skogens sociala värden i form av upplevelser. De mest älskade skogarna för friluftsliv och bär- och svampplockning är bestånden mellan sista gallring och slutavverkning. Mångbruk av skog måste växa fram i lokalt samspel i respektive bygd – inte planeras fram av en ny myndighet eller forskare.

När företag inom besöksnäring m.m. önskar använda andras skogar för kommersiella aktiviteter, måste det finnas avtal med berörda markägare.

Upplevelsevärdena i skogarna kan helt och fullt tas till vara inom ramen för dels allemansrätten, dels friheten för företagare att sluta avtal om markanvändning. Det behövs inga tillkrånglade nya statliga regleringar av mångbruket.

För att värna unika biotoper och arter behöver vissa områden i skogen tas tillvara på annat sätt än genom ordinära avverkningar. Som skogsägare gör vi, av egen vilja och helt ideellt, avsättningar för naturvård. Andra områden får genom samhället skydd som naturreservat eller naturvårdsavsättningar.

Naturreservat och naturvårdsavsättningar behöver nästan alltid skötas för att behålla de unika värden, som motiverade skyddet. Ökade ekonomiska resurser för skötsel av redan skyddad skog måste prioriteras före nya avsättningar

Kulturminnena i skogarna behöver få en ny aktuell bedömning för att bli betydelsefulla. Ett utvecklat kulturvårdsarbete kan ge både nya arbetstillfällen och attraktioner när klassiskt skogsbruk kompletteras med verksamhet inom besöksnäring.

Hela Sverige behöver ett kunskapskliv för skogen!

”Mer folk i skogen. Mer skog i folket” sammanfattar två stora behov: Att fler människor i den breda allmänheten, inte minst våra nya svenskar, får kännedom om allemansrätten och lust och längtan att ge sig ut i skogarna. Att hela befolkningen får mer kunskap om och därmed positiv känsla för skogen och skogsbrukets väsentliga roll för det biobaserade samhället.

Även de skogliga utbildningarna behöver ses över och utvecklas. När fler unga får upp ögonen för skogen som framtidsbransch, kommer fler att vara motiverade att söka sig till skogliga arbeten, allt från arbete i skog till forskning om skog. Viktiga arbeten som att plantera och röja kan också på nytt göras attraktiva. Relevanta utbildningar kan betyda möjlighet till ordinarie anställning på orten – en fantastisk möjlighet, inte minst för nyanlända medmänniskor.

För att säkerställa kompetens till ny skoglig positionering kring virkesproduktion och skogens övriga tjänster, behövs skogliga högskoleutbildningar som attraherar studenteter i hela landet. Högre skoglig utbildning kan behöva ges på fler orter.

Eftersom skogen är en areell näring, som alltid kommer att fordra lokal närvaro, behövs kompetenta yrkesutövare som vill bo och verka också i landsbygd och glesbygd. Ett sätt att attrahera sådana, är skogliga basår, som förläggs på orter i olika delar av landet och sedan ledare vidare till garanterad högskoleplats. För oss i en skogsägarförening är skogsmästaren med sin nuvarande kompetens en utmärkt medarbetare i rollen som lokal skogsinspektör / rådgivare, och vi i Mellanskog vill värna denna utbildning och titel.